

संपादकीय...

व्यास काश्मीर पुन्हा पेटले!

उभे जग ज्याला व्यास काश्मीर म्हणून ओळखते, तो भारताचा भूभाग म्हणजे केवळ भारत आणि पाकिस्तान या दोन देशांमधील जमिनीचा वाद नव्हे. भारताच्या सांस्कृतिक वैविध्याचा सुंदर आविष्कार असलेल्या जनजीवनाची आणि देशाच्या संपन्न संस्कृतीची झालेली ती वेदनादायी फाळणी आहे. त्या फाळणीचे ओरखडे मनावर वागवत, सहन करत आपले हक्क वेगळे हक्क पुन्हा मिळविण्यासाठी स्वातंत्र्याची चातकासारखी वाट पाहणाऱ्या लाखो नागरिकांची ती वेदना आहे. व्यास काश्मीरचा इतिहास आणि वर्तमान काहीही असले, तरी या प्रांताचे भविष्य मात्र आता निर्णायक वळणावर उभे आहे. पाकिस्तानची खालावलेली आर्थिक स्थिती आणि व्यास काश्मीरमधील स्थानिक जनतेत धुमसणारा तीव्र असंतोष पाहता, हा प्रदेश फार काळ पाकिस्तानच्या जुलमी राजवटीखाली राहू शकणार नाही, अशी चिन्हे दिसत आहेत. भारताची आर्थिक आणि जागतिक ताकद पाहता, भविष्यात हा भूभाग पुन्हा एकदा अखंड भारताचा भाग बनेल आणि भारताच्या सांस्कृतिक इतिहासाचा मानबिंदू असलेल्या शारदा पीठाचा हक्क गौरव परत येईल, हीच प्रत्येक भारतीयाची आणि तेथील त्रस्त जनतेची अपेक्षा आहे. भौगोलिकदृष्ट्या उंचावर असलेला, मुळात भारताच्या नकाशाचा अविभाज्य भाग असलेला हा प्रदेश राजकीय आणि भावनिकदृष्ट्याही संवेदनशील आहे. म्हणूनच स्वातंत्र्यापासून आजपर्यंत तो सातत्याने भारत आणि पाकिस्तानमधील वादांचे मुख्य केंद्र राहिला आहे. हा वाद केवळ लष्करी कारवाया आणि सीमेच्या रक्षणापुरता मर्यादित नाही. कारण व्यास काश्मीर म्हणजे केवळ राजकीय नकाशाचा तुकडा नाही. या प्रदेशाची माती, त्या मातीतील माणसे, त्यांचा इतिहास, परंपरा यांची एक वेगळी ओळख आहे. ती ओळख भारताच्या संस्कृतीशी जोडलेली आहे. एके काळी सांस्कृतिकदृष्ट्या अत्यंत समृद्ध आणि विविधतेने नटलेल्या या प्रदेशाचे गेल्या सुमारे आठ दशकांत पाकिस्तानने पद्धतशीरपणे इस्लामीकरण केले आहे. इतिहासकाळात भारतीय उपखंडातील ज्ञान आणि संस्कृतीचे मोठे केंद्र असलेले नीलम व्हॅलीमधील शारदा पीठ आज भ्रमावस्थेत आणि लष्करी छावणीच्या विळख्यात अडकले आहे. हिंदू-बौद्ध संस्कृतीचा हा विलोभनीय वासा नामशेष होण्याच्या मार्गावर आहे. या प्रदेशाची अस्मिता असलेल्या पाशातो, हिंदू, शिना, बाल्टी आणि पहाडी या स्थानिक भाषा पाकिस्तानने लादलेल्या उर्दू आणि पंजाबी संस्कृतीमुळे संकटात सापडल्या आहेत. जेथे भाषांचे अस्तित्व संकटात येते, तेथील संस्कृतीदेखील धोक्यात येते, हा इतिहास आहे. भाषा हे सांस्कृतिक अस्तित्तेचे प्रतीक असते. व्यास काश्मीरमधील स्थानिक भाषांचे भवितव्य संपंविण्याच्या पद्धतशीर प्रयत्नांमुळे तेथील संस्कृतीदेखील अशीच संकटात सापडल्याची जनतेची भावना आहे. मुख्यतः शिवाबहुल भूभाग असलेल्या या प्रदेशात जाणीवपूर्वक सुन्नी समाजाचे पुनर्वसन केल्याने स्थानिक जनजीवनाचे संतुलन बिघडले आहे. त्यामुळे निर्माण होत असलेल्या असंतोषातून सतत सुरू असलेल्या जातीय हिंसाचारात व्यास काश्मीर धुमसत राहिले आहे. येत्या २७ जुलै रोजी होणाऱ्या विधानसभा निवडणुकांच्या पुढेभूमीवर आंदोलन करणाऱ्या नागरिकांवर पाकिस्तानी सुरक्षा दलांनी गोळीबार केला. संतप्त जनतेने रस्त्यावर उतरून प्रचंड आंदोलन उभे केले आणि ते चिरडण्यासाठी पाकिस्तानी सैन्याकडून अंदाधुंद हत्याकांड सुरू झाले. गेल्या काही दिवसांत शेकडो नागरिकांना पाकिस्तानी सैनिकांनी गोळ्या घालून ठार केल्याच्या बातम्या असल्याने, भारताशी सांस्कृतिक आणि भौगोलिक नाते असलेल्या या प्रदेशातील नागरिकांच्या चिंतेने उभा देश अस्वस्थ झाला आहे. पाकिस्तानला या हत्याकांडाबद्दल जाब विचारला जावा, यासाठी भारताने दबाव आणण्यास सुरुवात केल्याने, तेथील नागरिकांच्या सुरक्षिततेचा आणि मानवी हक्कांचा मुद्दा जागतिक स्तरावर पोहोचला आहे. पाकिस्तानच्या विळख्यातून हा प्रदेश मुक्त करण्याच्या आणि भारतासोबतचे दुरावलेले नाते पुन्हा जोडण्याच्या जुन्या प्रयत्नांना आता वेग आला आहे. हा वाद जितका जुना तितकाच गुंतागुंतीचादेखील आहे. व्यास काश्मीरचे भविष्य केवळ भारत आणि पाकिस्तानपुरते मर्यादित राहिलेले नाही, त्यात चीनचाही प्रवेश झाला आहे. चीन आणि पाकिस्तानमधील आर्थिक कॉरिडोर उभारणीच्या प्रकल्पानंतर, भारताचा भूभाग असलेल्या या प्रदेशात अड्डावधी डॉलर्स खर्च करून रस्ते आणि रेल्वे नेटवर्क उभारणीच्या चीनच्या बेकायदा कारवायांना भारताने सातत्याने विरोध सुरू ठेवला आहे.लल्लोडिशव ज़रीहाडी कलम ३७० हे केल्यानंतर भारताने व्यास काश्मीरबाबत अत्यंत स्पष्ट आणि आक्रमक भूमिका घेतली. भारताचा अविभाज्य भाग असलेला हा प्रदेश परत मिळवणे हेच भारताचे ध्येय आहे, ही भूमिका भारताकडून सातत्याने व ठामपणे मांडली जात आहे. पाकिस्तानकडून भविष्याची कोणतीही हमी नसल्याच्या भावनेने ग्रासलेल्या स्थानिक जनतेच्या असंतोषाला भारताच्या या भूमिकेमुळे मोठे बळ मिळत असल्याने व्यास काश्मीर आणि गिलगिट, बाल्टिस्तानमध्ये पाकिस्तानविरोधात आभुपूर्व निर्दर्शन होत आहेत. महागाई, अन्रपदार्थांचा तुटवडा आणि विजेच्या वाढत्या किमतींमुळे त्रस्त झालेले लोक भारतात सामील होण्याची भावना तर उघडपणे बोलून दाखवू लागले आहेत. व्यास काश्मीरमधील सर्वांत मोठी नागरी संघटना असलेल्या संयुक्त अन्वामी कृती सल्लोवर पाकिस्तान सरकारने दहशतवादविरोधी कायद्यांतर्गत बंदी घातल्याने या प्रदेशातील हिंसाचार उफाळला आणि परिस्थिती नियंत्रणाबाहेर गेली. या हिंसाचाराची दखल जगाने घेतली आहेच. पाकिस्तानमधील मानवाधिकार आयोगांनीही त्याबद्दल चिंता व्यक्त केल्याने, आंदोलनास नैतिक बळ मिळाले आहे. भारताच्या भूमिकेस पोषक अशा घडामोडींचे एक नवे पर्व सुरू होत आहे. त्याला हिंसाचाराची दुर्दैवी किमार आहे. पुणे जेव्हा जनता आपल्या मागण्यांसाठी ठामपणे उभी राहते, तेव्हा अशा आंदोलनांची ताकद वाढत असते. फाळणीनंतर देशातील साडेपाचशेहून अधिक संस्थानांप्रमाणेच, जम्मू-काश्मीरचे तत्कालीन शासक महाराजा हरि सिंह यांनीही जम्मू-काश्मीर भारतात विलीन केले होते. मात्र, १९४७-४८ मध्ये पाकिस्तानने दहशतवादी आणि सैन्य थेट जम्मू-काश्मीरमध्ये घुसविले. त्यातून भारत-पाकिस्तान युद्ध सुरू झाले आणि संयुक्त राष्ट्रसंघाच्या मध्यस्थीने झालेल्या युद्धविमानानंतर जम्मू-काश्मीरचा हा संवेदनशील जागावांचा मुत्ता अशा पाकिस्तानच्या ताब्यात राहिला. फेब्रुवारी १९९४ मध्ये भारतीय संसदेच्या दोन्ही सभागृहांनी एकमताने ठराव मंजूर केला आणि पाकिस्तानने बळकावलेला हा भूभाग भारताच्या स्वाधीन करावा या मार्गाची हॅंकार देणार उघटला. नैसर्गिक साधनसंपत्तीने संपन्न असलेल्या या प्रदेशातून पाकिस्तानला मोठा सामरिक आणि आर्थिक फायदा मिळतो. सिंधू नदीच्या आधारेने वसलेल्या या प्रदेशात जलविद्युत निर्मितीची प्रचंड क्षमता आहे. तसेच जंगलसंपत्ती आणि ग्रॅफाईट, बॅटोनाईट, लिमोनाईट, संगमरवर आणि मौल्यवान रत्ने यांसारखी खनिज संपत्तीही मोठ्या प्रमाणात उपलब्ध आहे. पाकिस्तानातील पंजाब आणि सिंध प्रांतांतील शेतीसाठी लागणाऱ्या सिंचनाच्या पाण्यापैकी मोठा हिस्सा या प्रदेशातूनच मिळतो, पण या प्रदेशातील साधनसंपत्तीचा मुख्य भूभागासाठी वापर करणाऱ्या पाकिस्तानकडून स्थानिक जनतेस मात्र कोणतेच आर्थिक लाभ दिले जात नाहीत. कुपोषण, अन्नसमस्या, माता- बालमृत्यूचे धैमान, सुविधांचा अभाव यामुळे भविष्याविषयीच्या आशा खुटलेल्या या प्रदेशास भारताच्या ठाम भूमिकेमुळे मोठा दिलासा मिळत राहिला ही त्यातील समाधानाची बाब ठरते. 'आझाद काश्मीर' असे नाव असलेल्या या प्रदेशात पाकिस्तानला स्वातंत्र्याची प्रतिमा दिसत असली तरी प्रत्यक्षात मात्र, राजकीयदृष्ट्या मर्यादित स्वायत्तता, आर्थिक शोषण आणि सामाजिक-आर्थिक मागासलेपण अशा अनेक समस्यांनी ग्रासलेल्या या प्रदेशाला मुक्तीची भूक लागली आहे. ताजे आंदोलन आणि त्यावरील दडपशाहीमुळे मुक्तीचा मार्ग निर्णायक वळणावर येण्याची चिन्हे असून, तसे झाले, तर भारताच्या भूमिकेचा मोठा विजय दृष्टिपथात येत असल्याचे समाधानही आता अनुभवता येणार आहे. दीर्घकाळापासूनचा हा संवेदनशील जागावांचा मुत्ता आता भारताने अधिक काळ सहन करू नये, हीच व्यास काश्मीर जनतेची आणि तमाम भारतातील अपेक्षा आहे. कारण या गुंतागुंतीच्या परिस्थितीमुळे तेथील जनतेची घुसमट सुरू आहे. तेथे पाकिस्तानने स्वातंत्र्याचा मुसवटा चढविला असला, तरी जनता पारतंत्र्याच्या जाणिवानी खालावलेली आहे. दीर्घकाळापासून हक्कवेगळी ओळख पुन्हा मिळविण्यासाठी आणि तुटलेले सांस्कृतिक नाते पुन्हा जोडण्यासाठी तेथील जनता उत्सुक आहे.

दैनिक
महावृत्त

पावसाळी अधिवेशनात सादर होणार महिला शेतकरी सक्षमीकरण विधेयक - मुख्यमंत्री

महिला शेतकऱ्यांना मिळणार स्वतंत्र ओळख

मुंबई/प्रतिनिधी : राज्यातील महिला शेतकऱ्यांना स्वतंत्र शेतकरी म्हणून कायदेशीर मान्यता मिळावी यासाठी 'महाराष्ट्र महिला शेतकरी सक्षमीकरण विधेयक २०२६' पावसाळी अधिवेशनात सादर केले जाणार आहे. महिला शेतकऱ्यांच्या हक्कांचे संरक्षण होऊन त्यांच्या सर्वांगीण सक्षमीकरणाला चालना मिळावी यासाठी सर्वसमावेशक धोरण तयार करण्याचे निर्देश मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी दिले. वर्षा निवासस्थान हे मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांच्या अध्यक्षतेखाली महिला शेतकरी सक्षमीकरण विधेयक सादरीकरण झाले. त्यावेळी मुख्यमंत्री महिला शेतकरी सक्षमीकरण विधेयक कायदा राहतात. कुटुंबाच्या किंवा सामुदायिक जमिनीवर शेती करणाऱ्या महिला, तसेच मत्स्यव्यवसाय, पशुपालन, कुकुटपालन, वनउपज संकलन यांसारख्या पूरक व्यवसायांमध्ये कार्यरत महिलांनाही शेतकरी म्हणून मान्यता मिळत नाही. या पार्श्वभूमीवर हे विधेयक तयार करण्यात आले आहे. मुख्यमंत्री फडणवीस म्हणाले की, सर्व सूचनांचा विचार करून

कृषी योजनांचा लाभ महिलांना मिळावा यासाठी जमिनीची मालकी ही अट असल्याने मोठ्या संख्येने महिला शेतकरी योजनांपासून वंचित राहतात. कुटुंबाच्या किंवा सामुदायिक जमिनीवर शेती करणाऱ्या महिला, तसेच मत्स्यव्यवसाय, पशुपालन, कुकुटपालन, वनउपज संकलन यांसारख्या पूरक व्यवसायांमध्ये कार्यरत महिलांनाही शेतकरी म्हणून मान्यता मिळत नाही. या पार्श्वभूमीवर हे विधेयक तयार करण्यात आले आहे. मुख्यमंत्री फडणवीस म्हणाले की, सर्व सूचनांचा विचार करून

विधेयकाचा अंतिम मसुदा तयार करा. कृषी क्षेत्रातील महिलांना 'शेतकरी' म्हणून वैधानिक मान्यता देणे, त्यांच्यासाठी संस्थात्मक यंत्रणा उभारणे, कर्ज, तंत्रज्ञान, बाजारपेठ व विविध सेवा महिलांपर्यंत पोहोचविणे हा उद्देश असावा. पारंपरिक शेतीबरोबरच पशुपालन, दुग्धव्यवसाय, कुकुटपालन, मधमाशीपालन, मत्स्यव्यवसाय, रेशीम उद्योग, बागायती, फुलशेती, मशरूम उत्पादन, कृषी वनीकरण, वनउपज संकलन अशा विविध उपक्रम तसेच भूमिहीन शेतकरी, भाडेकरू शेतकरी, शेतमजूर, चराई व्यवसाय करणारे आणि स्थलांतरित कृषी कामगार यांचाही यामध्ये समावेश करावा. महिलांना राज्य शासनाच्या कर्ज योजना, कृषी अनुदाने, बियाणे, खते, पीक विमा, विस्तार सेवा, बाजारपेठ सुविधा, वाहतूक, साठवणूक आणि सामाजिक सुरक्षा योजनांचा लाभ मिळू शकेल अशी डिजिटल प्रभावी यंत्रणा कार्यान्वित होण्यासाठी सर्व अभ्यास करावा. महिला शेतकऱ्यांचा स्वतंत्र डिजिटल डेटाबेस तयार करणे या बाबींचा समावेश करावा.

'महिला शेतकऱ्यांच्या सक्षमीकरणासाठी स्वतंत्र 'महाराष्ट्र राज्य महिला शेतकरी निधी' महिला शेतकऱ्यांच्या सक्षमीकरणासाठी स्वतंत्र 'महाराष्ट्र राज्य महिला शेतकरी निधी' स्थापन करणे, विधेयकाच्या प्रभावी अंमलबजावणीसाठी यंत्रणा यांचा देखील अभ्यास केला जावा. जिल्हा आणि तालुका व गावस्तरापर्यंत मजबूत यंत्रणा असली पाहिजे. या कायद्याच्या अंमलबजावणीवर देखरेख ठेवण्यासाठी मुख्य सचिवांच्या अध्यक्षतेखाली राज्यस्तरीय देखरेख समिती असावी जेणेकरून या कायद्याच्या अंमलबजावणीचे नियमित परीक्षण करेल. हे विधेयक राज्यातील लाखो महिला शेतकऱ्यांना स्वतंत्र ओळख, हक्क आणि संधी उपलब्ध करून देणारे महत्त्वपूर्ण पाऊल ठरणार असून कृषी आदर्श निर्माण करेल असेही मुख्यमंत्री फडणवीस म्हणाले. यावेळी महिला सक्षमीकरण विधेयकाचे सादरीकरण कृषी विभागाचे सचिव परिमल सिंह यांनी केले.

या बैठकीला मुख्यमंत्र्यांचे अपर मुख्य सचिव लोकेश चंद्र, प्रधान सचिव डॉ.श्रीकर परदेशी, वित्त विभागाचे अपर मुख्य सचिव ओ.पी.गुप्ता, अपर मुख्य सचिव (वित्तीय सुधारणा) विकास चंद्र रस्तोगी, नियोजन विभागाच्या सचिव ए.शैला, सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभागाचे प्रधान सचिव प्रवीण दराडे, विधि व न्याय विभागाचे प्रधान सचिव दिलीप घुमरे, विधि व न्याय विभागाच्या सचिव सुप्रिया धावरे, कृषी विभागाचे सचिव परिमल सिंह, ग्राम विकास विभागाचे सचिव चंद्रकांत पुलकुंडवार, पट्टम विभागाचे सचिव डॉ.एन.रामास्वामी, महिला व बाल विकास विभागाचे सचिव डॉ.अनुप कुमार यादव, व्ही. सी.व्दारे एम. एस. स्वामीनाथन रिसर्च फाऊंडेशनच्या अध्यक्ष डॉ. सौम्या स्वामीनाथन, विधि सेंटर फॉर लीगल पॉलिसीच्या जिनाली दानी तसेच एम. एस. स्वामीनाथन रिसर्च फाऊंडेशनच्या प्रतिनिधी तेजश्री उपाध्ये आणि दर्शिता तुमणे यावेळी उपस्थित होते.

चला, पाल्यांना मराठी शाळेत घालूया !
जि.प.च्या शाळांना प्रवेशासाठी निवडूया

जून महिना उजाडला की नव्या शैक्षणिक वर्षाची चाहूल लागते. घराघरात मुलांच्या शाळा प्रवेशाची लगबग सुरू होते. आपल्या पाल्याला कोणत्या शाळेत प्रवेश द्यावा, हा प्रत्येक पालकासमोरील महत्त्वाचा प्रश्न असतो. अशा वेळी एक मराठी माणूस, एक जबाबदार पालक आणि आपल्या मातृभाषेचा अभिमान बाळगणारा नागरिक म्हणून आपण स्वतःला एक प्रश्न विचारला पाहिजे "आपल्या मुलाला जिल्हा परिषदेच्या मराठी शाळेत प्रवेश का देऊ नये?"

आज आपल्या राज्यातील जिल्हा परिषदांच्या प्राथमिक, माध्यमिक शाळा गुणवत्तापूर्ण शिक्षण, उत्तम शिक्षक, आधुनिक सुविधा आणि संस्कारक्षम वातावरण यामुळे नव्या उंचीवर पोहोचत आहेत. याला आणखी उंचीवर पोहोचविण्यासाठी आवश्यक आहे तो पालकांचा विश्वास ! आणि पालक म्हणून आपला सक्रिय सहभाग ! केवळ अफवा आणि यंत्रणेसंदर्भातील नकारात्मक दृष्टिकोन यामुळे प्राथमिक भागातील कमी खर्चाची, योग्य गुणवत्तेची आणि संस्कार करणारी एक महाराष्ट्रात आतापर्यंत इतिहास घडवला तो जिल्हा परिषदमधून आजचे उच्चपदस्थ अधिकारी, शास्त्रज्ञ, डॉक्टर, वकील, कवी, लेखक, कृषी तज्ञ, समाज सुधारक तयार झाले आहेत. विशेषतः मराठी माध्यमातून शिक्षण ही ते कुठेही गुणवत्तेचा मूठ पडलेले नाही. भारततर डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचे उदाहरण आमच्या अनेक पिढ्यांनी अनुभवले आहे. अपार कष्ट, अवहलना सहन करून अशा शाळांमधून शिक्षण घेत त्यांनी आपली गुणवत्ता सिद्ध केली आहे. देशातील मोठमोठ्या संस्थांवरचे गुणवान जिल्हा परिषदेच्या शाळांमधूनच तयार झाले आहे. त्यामुळे आपल्या पाल्यांना मराठी माध्यमाच्या आणि विशेषतः जिल्हा परिषद शाळांच्या दारी नेण्याची हीच योग्य वेळ आहे.

जिल्हा परिषद शाळा : गुणवत्तेची खात्री

जिल्हा परिषद शाळांमधील शिक्षकांची निवड अत्यंत पारदर्शक आणि गुणवत्तेच्या निकषांवर आधारित असते. शिक्षक पात्रता परीक्षा ( ), विविध स्थांतात्मक प्रक्रिया, शैक्षणिक गुणवत्ता आणि शासनाने ठरवून दिलेल्या नियमांच्या आधारे शिक्षकांची नियुक्ती केली जाते. त्यामुळे समाजातील गुणवंत, प्रशिक्षित युवक शिक्षक म्हणून विद्यार्थ्यांसमोर उभे राहतात. जिल्हा परिषदेतील शिक्षकांच्या गुणवत्तेची वेळेवेळी तपासणी होते. प्रशिक्षण दिले जाते. त्यामुळे या शाळांमध्ये अप्रशिक्षित शिक्षक हा प्रश्न निकाली निघाला आहे. शिक्षक हे राष्ट्रनिर्माते असतात.

आपल्या गुरु शिष्य प्राचीन परंपरेला याच शाळा पुढे घेऊन गेल्या आहेत. शैथिल शिक्षक केवळ अभ्यासक्रम शिक्षक नाहीत, तर विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्त्व विकासासाठी, संस्कारांसाठी, देशाच्या आधुनिक शैक्षणिक धोरणांशी जोडले गेले असतात. त्यामुळे शासकीय शैक्षणिक संस्था अर्थात आपल्या शाळा जबाबदार नागरिक घडविणारी यंत्रणा म्हणून पुढे आल्या आहेत.

मातृभाषेतून शिक्षण : अधिक आत्मविश्वास देणारे

शैक्षणिक संशोधन सातत्याने सांगते की, मुलांचे प्राथमिक शिक्षण मातृभाषेत झाले तर त्यांची आकलनशक्ती, विचारशक्ती आणि सर्जनशीलता अधिक चांगल्या प्रकारे विकसित होते. मराठी माध्यमातून शिक्षणारी मुले केवळ भाषा शिकत नाहीत, तर आपल्या संस्कृतीशी, इतिहासाशी, परंपरांशी, वारशाशी आणि सामाजिक मूल्यंशी जोडली जातात. मराठी भाषेतील शिक्षणामुळे विद्यार्थ्यांचा आत्मविश्वास वाढतो ते आपले विचार स्पष्टपणे व्यक्त करू शकतात. इंग्रजी व अन्य भाषा शिकणे आवश्यक आहेच; परंतु शिक्षणाचा पाया मातृभाषेत असणे अधिक परिणामकारक असल्याचे अनेक जागतिक तज्ज्ञांनी नमूद केले आहे.

सर्वात मोठे बदलस्थान : समर्पित शिक्षक

जिल्हा परिषद शाळेतील शिक्षकांना शासनाकडून नियमित व पूर्ण वेतन दिले जाते. त्यामुळे त्यांचे संपूर्ण लक्ष अध्यापन, विद्यार्थ्यांचा विकास आणि शाळांच्या प्रगतीकडे केंद्रित राहते. काही समर्पित शिक्षक स्वतःच्या खर्चातून विद्यार्थ्यांना शैक्षणिक साहित्य देतात, विविध उपक्रम राबवितात आणि गावगावी शिक्षणाची ज्योत तेवत ठेवतात. साने गुरुजींच्या महाराष्ट्रात आजही अनेक ठिकाणी शिक्षकांच्या नवाने ती शाळा ओळखल्या जातात.

आज अनेक जिल्हा परिषद शाळांनी डिजिटल वर्गिण्या, संगणक शिक्षण, विज्ञान प्रयोगशाळा, ई-लर्निंग सुविधा, क्रीडा साहित्य आणि विविध नवोपक्रमांच्या माध्यमातून उल्लेखनीय प्रगती साधली आहे. सेमी इंग्लिश शिक्षण पद्धती शाळांनी अवलंब केली आहे. शालेय व्यवस्थापन समिती आणि माझी विद्यार्थी मंडळाकडून अनेक सुधारणा होत आहेत.

राज्याचे शैक्षणिक धोरण ;मातृभाषेचे महत्त्व

राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० तसेच महाराष्ट्र शासनाचे शैक्षणिक धोरण प्राथमिक स्तरावर मातृभाषेत शिक्षण देण्याला विशेष महत्त्व देते. मुलांचा बौद्धिक विकास, भाषिक कौशल्ये आणि संकल्पना समजून घेण्याची क्षमता वाढविण्यासाठी मातृभाषा हे सर्वात प्रभावी माध्यम असल्याचे या धोरणामध्ये स्पष्ट करण्यात आले आहे. याच विचारातून महाराष्ट्रातील मराठी शाळांना अधिक सक्षम, आधुनिक आणि गुणवत्तापूर्ण बनविण्याचे प्रयत्न सातत्याने सुरू आहेत. विशेष म्हणजे कला, क्रीडा, स्पर्धा परीक्षा या संदर्भातील मुलांच्या विकासाची यंत्रणा, श्रृंखला याच शाळांमध्ये पूर्ण होते. इथे निधी अभावी कधीही विद्यार्थ्यांच्या खिशातून पैसे काढून स्पर्धा घेतली जात नाही, रद्द होत नाही, पुढे ढकलली जात नाही. क्रीडा स्पर्धा, चित्रकला स्पर्धा, विज्ञान प्रदर्शनी, शिक्षकांचे प्रशिक्षण एकदा ठरले की पूर्ण केले जाते. राज्याच्या बाल कल्याण धोरणाला, बौद्धिक धोरणाला याच व्यासपीठावर राबविले जाते. त्यामुळे या यंत्रणेतून आपण बाद तर होत नाही ना ? याचा विचार व्हावा.

आता प्रवेशासाठी लागतात रांगा

एका काळ असा होता की काही पालकांना जिल्हा परिषद शाळा म्हणजे ग्रामीण भागातील भक्कम पर्याय वाटत असे. मात्र, अफवा, गैरसमज, आणि काही अपवादामुळे घटनेंनी या शाळा मधल्या काळात ओस पडायला लागल्या होत्या. मात्र आज परिस्थिती बदलली आहे. राज्यातील अनेक जिल्हा परिषद शाळांनी आपल्या गुणवत्तेमुळे वेगळी ओळख निर्माण केली आहे. सातारा, कोल्हापूर, पुणे, सिंधुदुर्ग, नाशिक, नागपूर, जळगाव आणि इतर अनेक जिल्हातील काही जिल्हा परिषद शाळांमध्ये प्रवेशासाठी पालकांची मोठी मागणी दिसून येते. अनेक शिक्षकांनी आपल्या दायित्वातून गुणवत्तेतून कल्पक तेतून शाळांना नवी ओळख दिली आहे. डिजिटल शिक्षण, शैक्षणिक गुणवत्ता, स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन, संस्कारक्षम वातावरण आणि विद्यार्थ्यांचे उत्कृष्ट निकाल यामुळे या शाळांवर पालकांचा विश्वास वाढत आहे.

नवे शैक्षणिक धोरण ;शाळांनी कात

टाकली

काही ठिकाणी अपवादामुळे शाळांच्या जीर्ण इमारती व आवश्यक सोयीसुविधांची कमतरता दिसते. त्यामुळे पालकांनी केवळ भौतिक सुविधा बघून शाळांबाबत भूमिका बनविणे अयोग्य आहे. गरिबातील गरीब विद्यार्थ्यांपासून सर्वांना शिक्षण मिळावे, अशी समतोल भूमिका शासनाची आहे. त्यामुळे अतिशय माफक शुल्कांमध्ये या शाळेतील शिक्षण मुलांना घेता येते. आधुनिक तंत्रज्ञानाचा वापर करून अनेक अॅप शाळांनी विकसित केले आहे. शिक्षकांना जबाबदारीने आपले कर्तव्य पार पाडावे लागत आहे. निपुण शाळा या मोहिमेतून शाळातील शिक्षकांवर नियंत्रण ठेवले जात आहे. तिसऱ्या वर्गापासून प्रज्ञाशोध परीक्षा, चौथ्या व सातवीत होणारी स्कॉलरशिप परीक्षा, टॅलेट सर्व परीक्षा, शालेय गणवेश, शालेय पोषण आहार, सगळ्यांना मोफत पुस्तके, केळी व अंडी वाटप, मुलींसाठी विशेष उपक्रमांना शाळेत राबविण्याचे येते. पहिलीपासून इंग्रजी अनिवार्य केले आहे. त्यामुळे इंग्रजी पासून कोणी वंचित राहत नाही. प्रत्येक जिल्हातील काही शाळा सेमी इंग्लिश झाल्या आहेत. याशिवाय या सर्व यंत्रणेवर पालकांच्या पाच समित्यांचे नियंत्रण असते. त्यामुळे बाह्य चकाकी व इंग्रजी माध्यमांच्या आग्रहातून मुले दर्जेदार शिक्षित शिक्षकांपासून, शिक्षणापासून वंचित राहू नये यावर विचार करण्याची ही गरज आहे.

अनेक गावांनी शाळांसाठी घेतला पुढाकार

मराठी शाळा वाचविणे म्हणजे आपली ओळख जपणे होय. घरापासून योग्य अंतरावर असणारी शाळा मुलांना त्यांच्या बाल्यावस्थेत खेळ व अन्य कला गुणांसाठी भरपूर वेळ वाचवू शकते. गावातील शाळा बाजूला ठेवून शहरातील, तालुक्याच्या ठिकाणच्या शाळांसाठी पालकांना मोठ्या प्रमाणात अतिरिक्त खर्चही करावा लागतो. वाहन व्यवस्था करावी लागते. यामध्ये अनेक गावांनी जडणघडणीचा वेळ जातो. अनेक गावांनी ग्रामपंचायतीमार्फत ज्या पालकांनी जिल्हा परिषदेच्या शाळेत प्रवेश घेतला त्यांना घरपट्टीतही सवलत

दिली आहे. अनेक गावांनी शिक्षकांना मुख्यालयी राहणे अनिवार्य केले आहे. गावाचे, गावातील प्रमुखांचे, शाळांकडे सौचीसुविधांची कमतरता दिसते. त्यामुळे पालकांनी केवळ भौतिक सुविधा बघून शाळांबाबत भूमिका बनविणे अयोग्य आहे. गरिबातील गरीब विद्यार्थ्यांपासून सर्वांना शिक्षण मिळावे, अशी समतोल भूमिका शासनाची आहे. त्यामुळे अतिशय माफक शुल्कांमध्ये या शाळेतील शिक्षण मुलांना घेता येते. आधुनिक तंत्रज्ञानाचा वापर करून अनेक अॅप शाळांनी विकसित केले आहे. शिक्षकांना जबाबदारीने आपले कर्तव्य पार पाडावे लागत आहे. निपुण शाळा या मोहिमेतून शाळातील शिक्षकांवर नियंत्रण ठेवले जात आहे. तिसऱ्या वर्गापासून प्रज्ञाशोध परीक्षा, चौथ्या व सातवीत होणारी स्कॉलरशिप परीक्षा, टॅलेट सर्व परीक्षा, शालेय गणवेश, शालेय पोषण आहार, सगळ्यांना मोफत पुस्तके, केळी व अंडी वाटप, मुलींसाठी विशेष उपक्रमांना शाळेत राबविण्याचे येते. पहिलीपासून इंग्रजी अनिवार्य केले आहे. त्यामुळे इंग्रजी पासून कोणी वंचित राहत नाही. प्रत्येक जिल्हातील काही शाळा सेमी इंग्लिश झाल्या आहेत. याशिवाय या सर्व यंत्रणेवर पालकांच्या पाच समित्यांचे नियंत्रण असते. त्यामुळे बाह्य चकाकी व इंग्रजी माध्यमांच्या आग्रहातून मुले दर्जेदार शिक्षित शिक्षकांपासून, शिक्षणापासून वंचित राहू नये यावर विचार करण्याची ही गरज आहे.

ट्यामुळे मराठी शाळा टिकल्या तर मराठी भाषा टिकेली. मराठी भाषा टिकली तर महाराष्ट्राची सांस्कृतिक ओळख अधिक बळकट राहील.

ट्यामुळे आज आपल्या मुलाला मराठी शाळेत प्रवेश देणे म्हणजे केवळ एका शाळेची निवड नव्हे; तर आपल्या भाषेवर, संस्कृतीवर आणि गुणवत्तापूर्ण शिक्षण व्यवस्थेवर व्यक्त केलेला विश्वास आहे. पालक, शिक्षक, अंगणवाडी सेविका, ग्रामसेवक, तलाठी, नगरसेवक, सरपंच, सामाजिक कार्यकर्ते, शिक्षण तज्ज्ञ या सर्वांनीच ही बाब अधोरेखित करावी. अनियंत्रित खासगी यंत्रणेचे फटके समाज व्यवस्थेला बसत असताना, शिक्षणाची ही मूळ साखळी पुढे नेण्यासाठी सर्वांनी एकत्र येऊन शाळांना, शाळेच्या यंत्रणेला बळकट करणे आवश्यक आहे.

चला, एक संस्कारात्मक निर्णय घेऊ या!

यंदाच्या शैक्षणिक वर्षात आपल्या गावातील, परिसरातील जिल्हा परिषद शाळेला भेट द्या. तेथील शिक्षकांशी संवाद साधा. शाळेच्या सुविधा पाहा. विद्यार्थ्यांचे यश जाणून घ्या. आणि मग आपल्या पाल्याच्या भविष्यासाठी विचारपूर्वक निर्णय घ्या. आमचे आई-वडील, आम्ही आणि आमची मुले जिल्हा परिषदेच्या शाळेतच शिकलेली आहे. त्यामुळे यावर्षी निर्धारपूर्वक ठरवूया, आपल्या पुढच्या पिढीतील पाल्यांना मराठी शाळेत घालू या!

मराठी भाषा, मराठी संस्कृती आणि गुणवत्तापूर्ण शिक्षण यांचा अभिमानाने वासा पुढील पिढीकडे सुपूर्द करू या!

प्रवीण टाके

उपसंचालक, (माहिती)
विभागीय माहिती कार्यालय, कोल्हापूर

चाकूर पंचायत समिती अंतर्गत शेकडो कोर्टीचा
भ्रष्टाचार ; ६ जुलैपासून आमरण उपोषण
बसणार- बालाजी पाटील चाकूरकर

चाकूर/प्रतिनिधी : चाकूर तालुक्यातील पंचायत समितीच्या माध्यमातून विविध योजने मार्फत करण्यात येत असलेल्या विविध सार्वजनिक कामासह शेतकऱ्यांच्या वैयक्तिक कामात मनरेगा, रोहयो, घरकुल योजना यामध्ये मोठा भ्रष्टाचार झाला आहे. कर्मचाऱ्यांना टक्केवारी दिल्याशिवाय बिल निघत नाही. अन्यथा विविध तांत्रिक अडचणी समोर जावे लागते. या टक्केवारीच्या माध्यमातून अनेकांची वरकमाई झाल्याचे निष्पन्न झाले आहे. असे अनेक आरोप पुराव्याद्वारे बालाजी पाटील चाकूरकर यांनी पत्रकार परिषदेच्या माध्यमातून केले आहेत.

रोजगार हमी योजनेच्या माध्यमातून चाकूर पंचायत समिती अंतर्गत येणाऱ्या सत्तर ग्रामपंचायती ग्रामपंचायत अंतर्गत येणारे ८४ गावातील शासकीय विहीर, गोठे शौचालय, पानंद रस्ते, जलजीवन, १५५ एमआरजीएस (चट्टरबद्ध), शेततळे आदी कामातील भ्रष्टाचाराची २०१५ ते २०२६ पर्यंतच्या सर्वच कामाची एसआयटी चौकशी करण्यात यावी याकरिता राज्याचे मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस, उपमुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे, रोजगार हमी योजना मंत्री तथा ग्राम विकासमंत्री भरतशेठ गोपावले, पालकमंत्री शिवेंद्रसिंह राजे भोसले, महाराष्ट्र राज्याचे सचिव डॉ.राजेश अग्रवाल, ग्रामविकास विभागाचे सचिव श्रीमान चंद्रकांत पूलकुंडवार यांच्यासह राज्याच्या प्रशासनातील अधिकाऱ्यांची भेट घेऊन अंदाजे २०० कोटी रुपयांचा भ्रष्टाचार झाल्याची तक्रार सामाजिक कार्यकर्ते बालाजी पाटील चाकूरकर यांनी केली आहे.

महाराष्ट्र राज्यातील ३७७ तालुक्यांमध्ये अशा प्रकारचा भ्रष्टाचार झाला असून प्रायोगिक तत्वावर मी स्वतःचा चाकूर तालुका प्रथम हातावर घेतला आहे. त्यानंतर महाराष्ट्र राज्यातील मनरेगातील भ्रष्टाचाराची पाळेमुळे खोदून काढणार असल्याचे बालाजी पाटील चाकूरकर यांनी सांगितले आहे. भ्रष्टाचाराची चौकशी निपक्षपाती करून संबंधित दोषी आढळणाऱ्या प्रत्येक जणावर कारवाई करण्यात यावी. ५ जुलै पर्यंत कारवाई नाही झाली तर ६ जुलै पासून चाकूर शहर प्रवेशद्वाराशेजारी आमरण उपोषण करणार असल्याचे बालाजी पाटील चाकूरकर यांनी सांगितले आहे. त्यामुळे या भ्रष्टाचारात सहभागी असलेल्या अधिकारी व कर्मचाऱ्यांत भीती निर्माण झाली तर अन्यायग्रस्त नागरिकात न्याय मिळेल ही भावना निर्माण झाली आहे.

**‘उच्च व तंत्र शिक्षणात एकल पाल्य योजना’
राववण्यासाठी उच्च स्तरीय समिती गठीत
करावी उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पाटील**

मुंबई/प्रतिनिधी : राज्यातील एकल मातांच्या पाल्यांना उच्च व तंत्रशिक्षण क्षेत्रात विविध सवलती, प्राधान्य व शैक्षणिक सुविधा मिळवून देण्यासाठी तसेच या विद्यार्थ्यांची अचूक नोंद घेण्यासाठी महाविद्यालयीन प्रवेश अर्जात ‘एकल पाल्य’ अशा स्वतंत्र रकाना समाविष्ट करण्याबाबत उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाने सकारात्मक पावले उचलली आहेत. या योजनेच्या प्रभावी अंमलबजावणीसाठी उच्चस्तरीय समिती गठीत करण्याचे निर्देश उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री चंद्रकांतदादा पाटील यांनी दिले.

उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री चंद्रकांतदादा पाटील म्हणाले, राज्यातील उच्च शिक्षण संस्थांमधील वस्तुस्थिती समजून घेण्यासाठी आणि प्रवेश प्रक्रियेत एकल पाल्यांची अचूक नोंद घेण्याबाबत बुधवारी १७ जून २०२६ रोजी राज्यातील सुमारे १,५०० महाविद्यालयांच्या प्राचार्यांची विशेष ऑनलाईन बैठक आयोजित करण्यात आली आहे. उच्च शिक्षण क्षेत्रात आतापर्यंत एकल मातांच्या पाल्यांची स्वतंत्र नोंद ठेवणारी यंत्रणा नसल्याने, उपायुक्त प्रत्येक महाविद्यालयात स्वतंत्र व अचूक यंत्रणा उभारण्याचे निर्देश देण्यात आले आहेत. राज्य शासन आणि उच्च शिक्षण संचालनालयाच्या या संयुक्त पुढाकारामुळे एकल मातांच्या पाल्यांना उच्च शिक्षणाच्या मुल्य प्रवाहात येण्यासाठी व शासकीय योजनांचा लाभ मिळवण्यासाठी या समितीची मोठी मदत होणार आहे. या धोरणाची पुढील दिशा आणि प्रशासकीय पातळीवरील कृती आराखडा निश्चित करण्यासाठी ‘साऊ एकल महिला समिती’चे राज्य निमंत्रक हेरंब कुलकर्णी यांनी आज उच्च शिक्षण संचालनालय (पुणे) कार्यालयाला भेट दिली. यावेळी ‘एकल पाल्य योजना’ अधिक प्रभावीपणे राववण्यासाठी घ्यावयाच्या निर्णयांवर सविस्तर चर्चा झाली.

अर्थसंकल्पीय अधिवेशनात एकल मातांसाठी स्वतंत्र धोरण जाहीर झाल्यानंतर, महिला व बालविकास विभागाच्या आयुक्तांच्या अध्यक्षतेखाली समिती स्थापन केली गेली आहे. यामध्ये उच्च शिक्षण संचालक डॉ. शैलेंद्र देवळणकर व हेरंब कुलकर्णी सदस्य म्हणून कार्यरत आहेत. आता उच्च व तंत्रशिक्षण मंत्री चंद्रकांतदादा पाटील यांच्या मार्गदर्शनाखाली उच्च व तंत्र शिक्षण विभागांतर्गत स्वतंत्र उच्चस्तरीय समिती स्थापन केली जाणार आहे. महाविद्यालयांच्या प्रवेश अर्जात स्वतंत्र रकाना समाविष्ट करून अशा विद्यार्थ्यांना वसतिगृह प्रवेशात प्राधान्य, समुपदेशन सुविधा आणि इतर आवश्यक सवलती सदेर्भात अभ्यासकरून शासनाला अहवाल सादर केले.

आरपीआयची ताकद ख्रिश्चन समाजालाही मिळावी, यासाठीच ख्रिश्चन आघाडीची स्थापना : बाळासाहेब जानराव ख्रिश्चन समाजाच्या सर्वांगीण विकासासाठी आरपीआय ख्रिश्चन आघाडी कटिबद्ध : ख्रिस्तोफर राजमनी

पुणे/प्रतिनिधी : रिपब्लिकन पक्षाची (आरपीआय) विचारधारा आणि सामाजिक न्यायाची चळवळ ख्रिश्चन समाजापर्यंत प्रभावीपणे पोहोचावी, तसेच समाजातील विविध घटकांना एकत्र आणण्यासाठी ख्रिश्चन आघाडीची स्थापना करण्यात आल्याची माहिती आरपीआयचे नेते बाळासाहेब जानराव यांनी पत्रकार परिषदेत दिली. या पत्रकार परिषदेला आरपीआयचे प्रदेश सचिव बाळासाहेब जानराव, पुणे शहराध्यक्ष संजय सोनवणे, सरचिटणीस महिपाल वाघमारे, शाम सदाफुले, नगरसेविका हिमानी कांबळे, आरपीआय ख्रिश्चन आघाडीचे अध्यक्ष ख्रिस्तोफर राजमनी तसेच ख्रिश्चन आघाडीचे पदाधिकारी उपस्थित होते.

जानराव म्हणाले, संविधानिक मूल्ये, सामाजिक समता आणि वंचित घटकांच्या हक्कांसाठी आरपीआय सातत्याने संघर्ष करत आहे. या संघर्षात ख्रिश्चन समाजाचा अधिकधिक

सहभाग वाढावा आणि त्यांच्या प्रश्नां संघटितपणे वाचा फुटावी, हा आघाडी स्थापनेमागील प्रमुख उद्देश आहे. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांनी दिलेल्या समानता, बंधुता आणि न्यायाच्या विचारांवर आधारित समाजनिर्मितीसाठी सर्व धर्मीयांनी एकत्र येणे आवश्यक आहे. ख्रिश्चन आघाडीच्या माध्यमातून समाजातील युवक, महिला आणि विविध घटकांना नेतृत्वाची संधी मिळेल.

ते म्हणाले की, आजही ख्रिश्चन समाजातील मोठा वर्ग केंद्र आणि राज्य सरकारच्या विविध जनकल्याणकारी योजनांपासून अनभिज्ञ आहे. माहितीच्या अभावामुळे पात्र असूनही अनेक नागरिक या योजनांचा लाभ घेऊ शकत नाहीत. ख्रिश्चन आघाडीच्या माध्यमातून समाजातील लोकांपर्यंत सरकारी योजनांची माहिती पोहोचविणे, त्यांना आवश्यक मार्गदर्शन करणे तसेच विविध शासकीय विभागांशी समन्वय साधून योजनांचा लाभ मिळवून देण्यासाठी

प्रयत्न केले जातील.

ख्रिश्चन समाजाच्या सर्वांगीण विकासासाठी आरपीआय ख्रिश्चन आघाडी कटिबद्ध : ख्रिस्तोफर राजमनी ख्रिश्चन समाजाच्या शैक्षणिक, सामाजिक, आर्थिक आणि राजकीय सक्षमीकरणासाठी आरपीआय ख्रिश्चन आघाडी पूर्णपणे कटिबद्ध असल्याचे प्रतिपादन ख्रिस्तोफर राजमनी यांनी केले. समाजातील युवक-युवतींना रोजगाराच्या संधी, विद्यार्थ्यांना शैक्षणिक मार्गदर्शन, तसेच महिलांच्या सक्षमीकरणासाठी विविध उपक्रम राबविण्यात येणार आहेत. रिपब्लिकन पार्टी ऑफ इंडिया (आठवले) पक्षाने ख्रिश्चन समाजाच्या कल्याणासाठी आणि त्यांना विविध शासकीय योजनांशी जोडण्यासाठी स्थापन केलेली आरपीआय ख्रिश्चन आघाडी समाजाच्या सर्वांगीण विकासासाठी पूर्ण बांधिलकीने कार्य करेल, अशी माहिती ख्रिश्चन आघाडीचे पुणे शहराध्यक्ष ख्रिस्तोफर राजमनी यांनी पत्रकार परिषदेत दिली. यावेळी ख्रिस्तोफर

राजमनी यांनी ख्रिश्चन आघाडीच्या पुणे शहर कार्यकारिणीची घोषणा केली. त्यामध्ये डार्थी रॉड्रिक्स थॉमस (महिला अध्यक्षा), येसू जेम्स दोरास्वामी (उपाध्यक्ष), विनोद चंडालिया (ब्रदर) (पुणे कॅम्प विभागाध्यक्ष), फ्रान्सिस सातामात्यि (हडपसर विभागाध्यक्ष), अलोसिल प्रगासम (सोलापूर बाजार

प्रभाग शाखाध्यक्ष), स्टेनली फ्रान्सिस नेथन (वानवडी शाखाध्यक्ष), विनेश पिळ्ळे (घोरपडी-मुंडवा प्रभागाध्यक्ष), रॉकी अँथोनी (वानवडी बाजार शाखाध्यक्ष), राजन राजमनी (कोंढवा शाखाध्यक्ष) तसेच रॉबर्ट दास (वडगाव शेरी शाखाध्यक्ष) यांच्यावर विविध पदांची जबाबदारी सोपविण्यात आली.

संरक्षणमंत्री राजनाथ सिंह यांना मोठा धक्का; भाचा प्रभात सिंह यांचा भीषण अपघातात मृत्यू

इंदौर : केंद्रीय संरक्षणमंत्री राजनाथ सिंह यांचे भाचे प्रभात सिंह यांचा मध्य प्रदेशातील इंदौर येथे झालेल्या भीषण रस्ते अपघातात दुर्दैवी मृत्यू झाला आहे. गुरुवारी रात्री उशिरा ही दुर्घटना घडली असून, भरधाव बसच्या धडकेत प्रभात सिंह गंभीर जखमी झाले होते. मात्र रुग्णालयात दाखल करण्यापूर्वीच त्यांचा मृत्यू झाल्याचे डॉक्टरांनी घोषित केले.

मिळालेल्या माहितीनुसार, प्रभात सिंह हे कामानिमित्त इंदौरमध्ये आले होते. काम आटोपून ते आपल्या कारकडे परत जात असताना शिप्रा पोलीस ठाण्याजवळ भरधाव बसने त्यांना जोरदार धडक दिली. धडक इतकी भीषण होती की त्यांच्या डोक्याला गंभीर दुखापत झाली आणि ते घटनास्थळीच

बेशुद्ध झाले.

स्थानिक नागरिकांच्या मदतीने त्यांना तातडीने रुग्णालयात दाखल करण्यात आले. मात्र तपासणीअंती डॉक्टरांनी त्यांचा मृत्यू झाल्याचे सांगितले. या घटनेमुळे सिंह कुटुंबावर शोककळा पसरली आहे.

प्रभात सिंह हे उत्तर प्रदेशातील रत्नपूर येथील रहिवासी होते. त्यांच्या निधनानंतर विशेष परवागनी घेऊन पहाटे ३ वाजता शवविच्छेदन करण्यात आले. त्यानंतर शुक्रवारी त्यांचे पार्थिव विमानाद्वारे बलिया येथे नेण्यात आले. अंत्यसंस्कारासाठी कुटुंबीय

आणि नातेवाईक मोठ्या संख्येने तेथे दाखल झाले आहेत.

दरम्यान, अपघात घडवून बस चालक घटनास्थळावरून फरार झाला आहे. पोलिसांनी त्याच्याविरोधात गुन्हा दाखल केला असून त्याचा शोध सुरू केला आहे. परिसरातील सीसीटीव्ही फुटेज तपासून आरोपी चालकाचा माग काढण्याचे प्रयत्न सुरू आहेत.

या दुर्दैवी घटनेमुळे राजकीय वर्तुळातही हळहळ व्यक्त केली जात असून प्रभात सिंह यांच्या निधनाबद्दल शोक व्यक्त केला जात आहे.

शेअर्स कॅपीटलमध्ये एमएनएस बँक लातूर जिल्ह्यात दुसऱ्या क्रमांकावर- अजित पाटील कव्हेकर

लातूर/प्रतिनिधी : महाराष्ट्र नागरी सहकारी बँक ही बँकेक क्षेत्रातील अग्रगण्य बँक आहे. या बँकेच्या माध्यमातून सभासद व

ग्राहकांचे हित लक्षात घेऊन अत्याधुनिक तंत्रज्ञानाचा वापर करून बँकेची चौकरी प्रगती साधण्याचे काम सुरू आहे. ग्राहकांच्या सोयीसाठी एनईएफटी, आरटीजीएस, मोबाईल बँकींग, फोन-पे, गुगल-पे, होम बँकींग, कोअर बँकींग, एसएमएस बँकींग, ग्राहक सभासदांसाठी विमा संरक्षण, याबरोबरच एआय सारख्या अत्याधुनिक तंत्रज्ञानाचा

वापर करून ग्राहकांना सुविधा देण्याचे कार्य महाराष्ट्र नागरी सहकारी बँकेच्या माध्यमातून बँकेचे काम प्रगतीपथावर सुरू आहे. त्यामुळे महाराष्ट्र नागरी सहकारी बँकेचा ३३ मे २०२६ पर्यंतचा प्रगतीचा आलेख चढता राहिलेला आहे. बँकेचे एकूण भाग भांडवल व रिझर्व ४२ कोटी ३२ लाख रुपये आहे. बँकेचा सीआरएअर १५.५२ टक्के आहे. तर बँकेची एकूण गुंतवणूक ६९.७७ कोटी आहे.

बँकेच्या एकूण व्यवसाय २७२.५४ कोटी आहे. त्यापैकी नेट ऑपरेटिव्ह इन्कम १ कोटी ८६ लाख ८९ हजार एवढे आहे. याबरोबरच

शेअर्स कॅपीटलमध्ये एमएनएस बँकेचे उत्कृष्ट काम असून यामध्ये महाराष्ट्र नागरी सहकारी बँक लातूर जिल्ह्यामध्ये दुसऱ्या क्रमांकावर

असल्याची माहिती बँकेचे चेअरमन अजित पाटील कव्हेकर यांनी दिली.

महाराष्ट्र नागरी सहकारी बँकेचे संस्थापक अध्यक्ष माजी आ.शिवाजीराव पाटील कव्हेकर साहेब यांच्या मार्गदर्शनाखाली बँक व्यवस्थापनाने व अधिकारी, कर्मचारी यांच्यामार्फत २०२५-२६ या आर्थिक वर्षामध्ये प्रभावी वसुलीचे धोरण

अत्यंत नियोजनबद्ध पध्दतीने राबवून हे यश मिळवलेले आहे. बँकेचे सर्व सभासद, खातेदार, कर्जदार व हितचिंतकांनी जो विश्वास बँकेचे अध्यक्ष व संचालक मंडळावर ठेवला व बँकेने वेळोवेळी केलेल्या आवाहनाला प्रतिसाद दिला. यामुळे हे सर्व शक्य झाले. महाराष्ट्र नागरी बँकेच्या लातूर जिल्ह्यामध्ये चार शाखेचा विस्तार झालेला आहे. तसेच शेजारील जिल्ह्यातही शाखा वाढविण्याचा बँकेचा मानस आहे.

सध्यापर्यंत बँकेचा एकूण व्यवसाय २७२.५४ कोटीवर गेलेला आहे. या

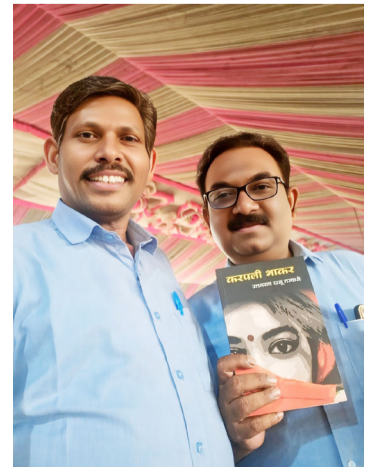
यशामध्ये बँकेचे व्यवस्थापकीय मंडळ, अधिकारी आणि कर्मचारी यांनी रिझर्व बँक आणि सहकार खात्याचे नियम, कायदे आणि निकषाचे तंतोतंत पालन करून सभासद, ठेवीदार व खातेदारांचे हित आणि विश्वास जोपासण्याचे कार्य केलेले आहे.

बँकेचे व्यवहार कायम ठेवून प्रगती साधण्याचे काम करावे - नितीन सराफ

बँकेने सभासद व ग्राहकांच्या हिताबरोबरच सामाजिक बांधिलकीच्या दृष्टिकोणातून आत्महत्याग्रस्त कुटुंबांना मदत, मायक्रो फायनांसच्या माध्यमातून महिला उद्योजकांना लाखांपर्यंतचे विनातारण कर्ज व शेतकरी व निराधार मुलांना शिक्षणासाठी दत्तक घेऊन त्यांची प्रगती साधण्याचे कार्यही केलेले आहे. त्यामुळे महाराष्ट्र नागरी सहकारी बँकेला राज्याचा सर्वोत्कृष्ट पदभूषण वसंतदादा पाटील पुरस्कारासहीत अनेक राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय स्तरावरील पुरस्कार मिळालेले आहेत. त्यामुळे महाराष्ट्र नागरी सहकारी बँकेच्या प्रगतीमध्ये यापुढील कालावधीतही आपला सहभाग कायम असावा, सर्व सभासद व ग्राहकांनी आपले व्यवहार महाराष्ट्र नागरी सहकारी बँकेत वाढविण्यासाठी प्रयत्नशील राहावे, असे आवाहन महाराष्ट्र नागरी सहकारी बँकेचे कार्यकारी संचालक नितीन सराफ यांनी केलेले आहे.

खरे बोलण्याची हिंमत प्रत्येकात नसते!; समाजभूषण : उत्तमराव तरकसे

नाशिक कोपरगाव/प्रतिनिधी : येवला तालुक्यातील पिंपळ गाव जलात येथे शिवबाबा वाघ प्रतिष्ठान तर्फे सहाय्य शिवाजी वाघ स्मृती राज्यस्तरीय पाचवा साहित्य कलाकंठ पुरस्कार वितरण सोहळा २०२६ माजी आमदार स्नेहलता कोल्हे, डॉ नंदकुमार राजदत्त (आयएसएस अधिकारी) दादासाहेब कोते (साहित्यिक) शर्मिला गोसावी (साहित्यिका) सौ स्वाती मंडम (साहित्यिका) रजाक शेख (साहित्यिक) व समाजभूषण उत्तमराव दामू तरकसे असरडोहकर (महाराष्ट्र शासनाचा डॉक्टर बाबासाहेब आंबेडकर समाजभूषण पुरस्काराने सन्मानित करपली भाकर ज्येष्ठ साहित्यिक कवी विचारवंत) यांच्या प्रमुख उपस्थितीत मोठ्या दिमाखात पार पडला.

सदर कार्यक्रमात समाजभूषण

उत्तमराव तरकसे यांच्या करपली भाकर

या कथासंग्रहास देखील शिवाबाबा वाघ प्रतिष्ठान तर्फे उत्कृष्ट कलाकृती २०२६ चा पुरस्कार मिळाल्याने तो त्यांना सन्मानपूर्वक प्रदान करण्यात आला त्यांच्या करपली भाकर या कथासंग्रहाला आतापर्यंत महाराष्ट्र शासनाचा व पुणे महानगरपालिकेच्या पुरस्कारासह एकूण चार पुरस्कार मिळाले असून हा पुरस्कार पाचवा असल्याचे त्यांनी आपले मनोगत व्यक्त करताना जाहीर केले तसेच पुढील मनोगतात त्यांनी खरे बोलण्याची हिंमत प्रत्येकात नसते..! आणि ज्यो ती हिंमत दाखवतात, ते नेहमीच एकटे पडतात..! तेव्हा मात्र ते एकट्याने चालण्याची हिंमत सुद्धा ठेवतात एकला चालो,,, याप्रमाणे असे समाज प्रबोधनात्मक

विचार मांडत शिवबाबा वाघ प्रतिष्ठांच्या मार्गदर्शिका अंजनीबाई वाघ उपाध्यक्ष यमुना गोतीस अध्यक्ष संजय वाघ सचिव राजेश वाघ तसेच वाघ परिवारातील सर्व सदस्यांचा व पुरस्कार निवड समितीचे आभार मानले व पुरस्कार विजेत्यांना शुभेच्छा दिल्या

तसेच सदर कार्यक्रमाच्या शेवटी महाराष्ट्राच्या कानाकोपऱ्यातून मोठ्या संख्येने उपस्थित असलेल्या साहित्यिक वाचक वर्ग व पुरस्कार विजेते तसेच प्रेक्षक वर्ग व विचार मंचावरील मान्यवरांचे संस्थेचे अध्यक्ष संजय वाघ यांनी सर्वांचे आभार मानून उत्कृष्ट व स्वादिष्ट जेवणाने कार्यक्रमाची सांगता करण्यात आली.

लातूर जिल्ह्यात पाणीटंचाई निवारणासाठी १५१ विहिरींचे अधिग्रहण, जळकोट तालुक्यात ३ टँकरद्वारे पाणीपुरवठा सुरू

लातूर/प्रतिनिधी : जिल्ह्यात निर्माण झालेल्या पाणीटंचाईची तीव्रता लक्षात घेता, जिल्हा परिषद प्रशासनाकडून विविध उपाययोजना वेगाने राबविल्या जात आहेत. ग्रामीण पाणी पुरवठा विभागाच्या अहवालानुसार जिल्ह्यात ३ टँकर आणि १५१ विहीर अधिग्रहणाद्वारे पाणीपुरवठा केला जात आहे.

सद्यस्थितीत जिल्ह्यातील केवळ जळकोट तालुक्यामध्ये टँकरद्वारे पाणीपुरवठा सुरू असून, तेथील ३ गावे आणि १ वाडी अशा एकूण ४ टँकरद्वारे पाणी पुरवठा होत आहे. यामध्ये १ खाजगी आणि २ शासकीय मिळून एकूण ३ टँकर कार्यरत आले आहे. या टँकरांच्या माध्यमातून मंजूर केलेल्या ६ खेपांनुसार प्रत्यक्ष पाणीपुरवठा केला जात आहे.

जळकोट तालुक्यातील शिवाजी नगर तांडा व वाघमारी तांडा येथे १० एप्रिल २०२६ पासून आणि गव्हाण येथे २४ एप्रिल २०२६

पासून टँकर मंजूर करण्यात आले असून, वंजारवाडा येथे १ जून २०२६ पासून टँकरद्वारे पाणीपुरवठा सुरू करण्यात आला आहे.

जिल्ह्यात सध्या टँकरसाठी ३ आणि टँकरव्यतिरिक्त इतर पाणीपुरवठ्यासाठी १४८ अशा एकूण १५१ विहिरींचे अधिग्रहण करण्यात आले आहे. या अधिग्रहित विहिरींच्या माध्यमातून

जिल्ह्यातील एकूण १२५ गावे व वाड्यांना पाणीपुरवठा केला जात आहे. यामध्ये अहमदपूर तालुक्यात सर्वाधिक ५२ विहिरींचे अधिग्रहण करण्यात आले असून, त्याखालोखाल औसा तालुक्यात ३५, जळकोट तालुक्यात १५, निलंगा तालुक्यात १३, उदगीर तालुक्यात ११, रेणापूर तालुक्यात ८, चाकूर तालुक्यात ५, शिरूर अनंतपाळ तालुक्यात ६, लातूर तालुक्यात व देवणी तालुक्यात प्रत्येकी ३ विहिरींचे अधिग्रहण करण्यात आले आहे.

एलन मस्क बनले जगातील पहिले ट्रिलियनअर; संपती १.१ ट्रिलियन डॉलरवर

नवी दिल्ली : जगातील सर्वात श्रीमंत व्यक्ती म्हणून ओळखले जाणारे एलन मस्क यांनी आणखी एक ऐतिहासिक टप्पा गाठला आहे. स्पेसएक्स कंपनीच्या आयपीओ नंतर एलन मस्क यांची एकूण संपत्ती तब्बल १.१ ट्रिलियन डॉलर इतकी झाली असून ते जगातील पहिले 'ट्रिलियनअर' उरल्याचा दावा केला जात आहे. स्पेसएक्सचा आयपीओ अमेरिकेतील नॅस्डॅक शेअर बाजारात एड्जे या टिकर चिन्हासह सूचीबद्ध झाला. या ऐतिहासिक लिस्टिंगनंतर कंपनीच्या मूल्यांकनात मोठी झेप घेतली असून मस्क यांच्या संपत्तीतही विक्रमी वाढ झाली आहे.

स्पेसएक्सने आपल्या आयपीओद्वारे तब्बल ७५ अब्ज डॉलर निधी उभारला आहे. आयपीओमध्ये कंपनीच्या प्रत्येक शेअरची किंमत ३३५ डॉलर निश्चित करण्यात आली होती. लिस्टिंगनंतर कंपनीचे एकूण मूल्यांकन १.७५ ट्रिलियन डॉलर इतके झाल्याचे सांगितले जात आहे. या कामगिरीमुळे स्पेसएक्सचा समावेश जगातील सर्वाधिक मूल्यांकन असलेल्या कंपन्यांच्या यादीत झाला आहे.

